

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET (2. samling)

Alm. del - bilag 109 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

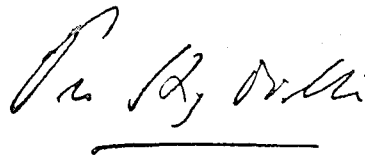
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

12. december 2001

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 14. december 2001 –
dagsordenspunkt rådsmøde (landbrugsministre) den 19.-20. december 2001
– vedlægges Fødevareministeriets supplerende notat vedr. dagsordenspunkt
8.

P. H. Olsen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
2. afdeling, 1. kontor
Den 12. december 2001
LFM0582

Folketingets Europaudvalg

REVIDERET AKTUELT NOTAT
Rådsmøde (landbrug) den 19. - 20. december 2001

8. Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om muligheder for at fremme dyrkningen af vegetabiliske proteiner i EU.
KOM (2001) 148 endelig/2.
Drøftelse.

Side 37

Nummereringen og sidetal refererer til aktuelt notat, rådsmøde (landbrug) 19. – 20. december 2001, som er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2001.

8. **Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om mulighederne for at fremme dyrkningen af vegetabiliske proteiner i EU. KOM (2001) 148 endelig/2.**

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 6. december 2001. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 148 endelig/2 af 16. marts 2001 fremsendt meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om muligheden for at fremme dyrkningen af vegetabiliske proteiner i EU.

I Rådets konklusioner fra rådsmøde (landbrug) d. 4. december 2000 opfordrede Rådet Kommissionen til snarligt at uddybe sin analyse om produktion af proteinrige planter og drage konsekvenserne heraf for den nuværende politik i denne sektor og for braklægning, herunder eventuelt ved passende forslag. Meddelelsen er en opfølgning på disse rådskonklusioner.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet de i meddelelsen omtalte ordninger er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik.

Formål og indhold

Meddelelsen er koncentreret om et begrænset antal af de væsentligste løsningsmuligheder, der har været fremført i den politiske debat om at fremme dyrkningen af vegetabiliske proteiner i EU, og den indeholder Kommissionens overvejelser i relation til disse løsningsmuligheder.

1. Oliefrø

Kommissionen bemærker, at en mulig forhøjelse af produktionen af vegetabiliske proteiner på kort og mellemlangt sigt (de næste 2-5 år) kunne gå ud på at opretholde den afgrødespecifikke støtteordning for oliefrø og at fastsætte støtten på et niveau, der er tilstrækkeligt attraktivt for at øge oliefrøarealet. En sådan løsning vil dog efter Kommissionens opfattelse være ret kostbar, og det bemærkes, at oliefrøarealet selvfølgelig vil være begrænset af Blair House-aftalen til 4,93 mio. ha, dvs. 375.000 ha mere end forventet ifølge de seneste prognoser på mellemlang sigt fra Kommissionens tjenestegrene. Kommissionen anfører, at denne løsning desuden i praksis vil afvikle et nøglelement af Dagsorden 2000-reformen, nemlig udviklingen i retning af en mere mar-

kedsorienteret produktion, og at Blair House-loftet hurtigt vil blive en begrænsende faktor, hvis markedspriserne for oliefrø stiger på længere sigt som følge af stigende efterspørgsel.

Kommissionen vurderer, at en specifik støtte for oliefrø på ca. 75 EUR/t muligvis på kort til mellemlang sigt vil medføre, at oliefrøarealerne (til foderbrug) i EU igen vil nå op på Blair House-grænsen, hvis muligheden for anvende et afgrødespecifikt udbytte for oliefrø opretholdes, og hvis prisudviklingen for korn og oliefrø ikke afviger væsentligt fra den, der forventes i prognoserne på mellemlangt sigt. Genindførelse af en specifik støtte og et afgrødespecifikt udbytte på oliefrø vil være i modstrid med beslutningen om Dagsorden 2000, hvorefter hektarstøtten til oliefrø gradvist falder således, at den fra 2002/2003 svarer til hektarstøtten for korn, og anvendelsen af et afgrødespecifikt udbytte til oliefrø samtidig ophører. De forventede yderligere omkostninger ved at indføre en sådan støtte vil efter Kommissionens beregninger beløbe sig til ca. 474 mio. EUR om året.

Produktion af oliefrø på yderligere 375.000 ha vil ifølge Kommissionen svare til ca. 370.000 t sojamelækvivalent (smæ) sammenlignet med et yderligere behov på 1-1,5 mio. t). Hvis de yderligere udgifter sammenholdes med de yderligere mængder udtrykt i smæ, der produceres, vil "offeromkostningerne" være på ca. 1.270 EUR pr. ekstra ton smæ, hvilket tal Kommissionen sammenligner med en importpris på ca. 220-230 EUR/t ved import af sojamel.

2. Proteinafgrøder

Proteinafgrøder (ærter, bønner og sødlupiner) modtager en afgrødespecifik støtte, der er blevet nedskåret som følge af Dagsorden 2000-reformen, men som (ifølge Kommissionen) igen kunne forhøjes med 6 EUR/t til 78,49 EUR/t. Kommissionen bemærker, at en forhøjelse ud over dette beløb vil kunne medføre, at støtten ikke længere er omfattet af fredsklausulen.

Af simuleringer, som Kommissionens tjenestegrene har udført i forhold til de seneste markedsprognoser på mellemlangt sigt, fremgår det, at virkningerne af en sådan støtteforhøjelse på produktionen vil være ret begrænsede, ca. 10.000-20.000 ha. Selv en forhøjelse til 100 EUR/t vil ifølge simuleringerne kun øge arealet med 30.000-50.000 ha. De yderligere udgifter vil efter Kommissionens beregninger udgøre ca. 47 mio. EUR, hvis støtten forhøjes med 6 EUR/t, og mere end 220 mio. EUR, hvis støtten forhøjes med 27,5 EUR/t til 100 EUR/t.

Det anføres, at den største ulempe ved at forhøje støtten til proteinafgrøder er den forventede meget begrænsede effektivitet (forholdsvis store omkostninger, meget begrænset stigning i proteinforsyningen).

Kommissionen bemærker, at det er sandsynligt, at dyrkningen af proteinafgrøder vil medføre en større udvaskning af nitrat fra landbrugsjorden og føre til forurening af grundvandet, medmindre der tages særlige miljøforholdsregler, hvilket kan medføre andre begrænsninger for at fremme dyrkningen af disse afgrøder.

3. Proteinrige afgrøder på udtagne arealer

Kommissionen anfører, at muligheden for at dyrke proteinafgrøder eller andre proteinrige foderafgrøder på udtagne arealer ser attraktiv ud ved første øjekast, da den ikke medfører direkte budgetomkostninger, men alligevel kan udgøre en stærk tilskyndelse til at dyrke flere proteinrige afgrøder. Denne løsning rejser dog ifølge Kommissionen også en række spørgsmål. Som overordnede principielle spørgsmål nævner Kommissionen, at obligatorisk udtagning blev indført som et markedsregulerende instrument. Udtagning indgår i EU's markedsordning for markafgrøder og spiller en vigtig rolle for begrænsningen af produktionen. Ved at dyrke afgrøder på udtagne arealer, som på markedet konkurrerer med korn og oliefrø, vil EU til en vis grad begrænse ordningens effektivitet. Kommissionen bemærker, at et sådant skridt ikke bør tages uovervejede i betragtning af den betydning, som EU tillægger den blå boks i WTO som et bidrag til landbrugsreformen. Kommissionen tilføjer, at et grundkrav for betalinger i den blå boks er, at de ydes som led i produktionsbegrænsende programmer.

Det bemærkes, at det allerede, for at fremme økologisk produktion, tillades at dyrke kvælstofbindende foderafgrøder som f.eks. kløver på udtagne arealer alene for økologiske producenter.

4. Tørret foder

Det anføres, at tørret foder især anvendes til foder for drøvtyggere, som det i en årrække har været forbudt at fodre med kød/benmel. Det hævdes dog ifølge Kommissionen, at hvis drøvtyggere æder mere tørret foder, vil de sandsynligvis æde mindre af andre proteiner, som derfor kan anvendes til andre dyr. Kommissionen anfører videre, at det også drøftes, om tørret foder er en miljøvenlig produktionsgren - i de sydlige medlemsstater bliver dyrkningsarealerne ofte vandet, og i alle medlemsstater kræver tørringen energi (sædvanligvis fyringsolie) med undtagelse af soltørret foder, hvoraf produktionen dog er faldende.

En forholdsvis enkel løsning vil efter Kommissionens vurdering være at forhøje den maksimale garantimængde med f.eks. 10 pct. eller ca. 440.000 t og at nedsætte støtten med f.eks. kun 5 pct., hvilket vil medføre yderlige omkostninger på ca. 13,7 mio. EUR. Kommissionen bemærker dog, at produktionen af tørret foder oversteg den maksimale garantimængde med ca. 200.000 t i 1999/2000, og at der forventes en overskridelse på 600.000 t i 2000/01, hvorfor det ikke er sikkert, at en forhøjelse af den maksimale

garantimængde faktisk vil medføre en tilsvarende stigning i produktionen, men at den kunne blive brugt til at dække de mængder, der allerede overstiger garantimængden.

5. Afsluttende bemærkninger

Det anføres, at da fodring af drøvtyggere med kød/benmel allerede har været forbudt i EU i en årrække, berører det forbud, som Rådet vedtog i december, især svin og fjerkræ. Det forventes endvidere ifølge Kommissionen, at efterspørgslen efter og produktionen af svine- og fjerkrækød vil stige som følge af BSE-krisen, og at det vil øge behovet for foderproteiner i begge sektorer ud over behovet for at erstatte ca. 2 mio. t kød/benmel.

Der er ifølge Kommissionen ikke større problemer forbundet med at erstatte animalske proteiner med vegetabiliske proteiner, og den bedste kilde til vegetabiliske proteiner vurderes at være sojamel. Med det nuværende prisforhold mellem korn og sojamel (og mel af andre oliefrø) vil foderindustrien og landbrugerne efter Kommissionens vurdering dog ikke blot begynde at bruge mere sojamel.

Kommissionen vurderer, at der ikke er forsyningsproblemer for sojamel på verdensmarkedet, og at de yderligere mængder (vurderet til 1-1,5 mio. t) vil øge den nuværende import med 5 pct.

Kommissionen bemærker, at de muligheder der fremlægges i meddelelsen, vil føre til en forhøjelse af EU's produktion af vegetabiliske proteiner, men at hver mulighed i sig selv kun vil kunne dække de yderligere behov i begrænset omfang og i nogle tilfælde på en indirekte måde. Nogle af mulighederne vil medføre yderligere udgifter og "offeromkostningerne" pr. ekstra ton smæ synes efter Kommissionens vurdering at være forholdsvis høje. Kommissionen bemærker, at man under alle omstændigheder skal være meget opmærksom på mulige følger i forbindelse med WTO.

En række lande har netop fremlagt et memorandum om en egentlig "proteinplan". Landene foreslår en række foranstaltninger til forbedring af EU's egen forsyning med vegetabiliske proteiner. Bl.a. foreslås det at hæve støtten til dyrkning af proteinafgrøder i hektarstøtteordningen. Det foreslås også, at producenter, der deltager i hektarstøtteordningen med obligatorisk udtagning, får mulighed for at dyrke proteinafgrøder på de udtagne arealer, som er knyttet til arealer, anmeldt med proteinafgrøder. Et andet forslag går ud på at inddrage linser, kikærter og vikker (som ellers er omfattet af en særlig støtteordning) under hektarstøtteordningen sammen med nye sorter af særlige bælgplanter og sidestille dem med proteinafgrøder i støttemæssig henseende. Endvidere foreslås det at fastholde støtten på oliefrø på niveauet for produktionsåret 2001/02 (72,37 EUR/t), hvilket vil være i modstrid med beslutningen om Dagsorden 2000, hvorefter støtten til oliefrø gradvist sænkes, så den fra produktionsåret 2002/03

svarer til støtten til bl.a. korn, dvs. 63 EUR/t. Der stilles også forslag om at øge garantimængden i EU for tørret foder og forhøje støtten til soltørret foder. Endelig foreslås det, at der iværksættes overvejelser om på lidt længere sigt at sikre producenter af oliefrø eventuelt gennem en form for låneordning, som visse lande uden for EU praktiserer, eller på lang sigt gennem en form for forsikringsordning.

De pågældende lande konkluderer følgende i deres memorandum, idet de bemærker, at det haster at få vedtaget en egentlig proteinplan:

- Kravet om obligatorisk udtagning bør ophæves ved dyrkning af proteinafgrøder på udtagne arealer, som knytter sig til dyrkningen af proteinafgrøder på ikke-udtagne arealer
- Kompromiset i Berlin om Dagsorden 2000 for så vidt angår oliefrø forpligter EU til at analysere situationen for oliefrø før den 1. juli 2002. Det haster at få standset nedgangen i denne produktion ved at fastfryse ordningen som gælder for produktionsåret 2001/02 (Dvs. fastholdelse af støttebeløb for oliefrø, jf. ovenfor).
- Andre foranstaltninger, som er i overensstemmelse med viljen til at indføre en proteinplan i EU, bør også analyseres og vedtages snarest muligt.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Forslagets budgetmæssige virkninger ligger inden for Dagsorden 2000-beslutningen fra Berlin.

Høring

§2-udvalget (landbrug) har ikke haft bemærkninger til meddelelsen som sådan.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt aktuelt notat om sagen til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2001.

